

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

RAPPORT UV ÖST 2003:52
ARKEOLOGISK FÖRUNTERSÖKNING

Välbevarad medel- och stormaktstid i kvarteret Paraden

Norrköpings stad och kommun
Östergötland
Dnr: 422-652-2003

Pär Karlsson

Riksantikvarieämbetet

Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV Öst

Roxengatan 7, 582 73 Linköping

Tel. 013-24 47 00

Fax 013-10 13 24

uvost@raa.se

www.raa.se

Text Pär Karlsson

Grafik Lars Östlin och Pär Karlsson

Utskrift UV Öst, Linköping, 2003

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L 1999/3

© 2003 Riksantikvarieämbetet

Rapport UV Öst 2003:52

ISSN 1404-0875

Innehåll

Inledning 5

Antikvarisk bakgrund 5

Arkeologisk potential 7

Målsättning 8

Metod och genomförande 8

Resultat 10

Referenser 14

Administrativa uppgifter 14

Bilagor 15

Bilaga 1. Schaktbeskrivningar 15

Bilaga 2. Fynd 16

Bilaga 3. Sektion ruta 256 18

Bilaga 4. 14C 20

Fig 1. Norrköpings moderna stadskarta (svart) samkopierad med 1640-års karta (röd) med undersökningsplatsen markerad.

Välbevarad medel- och stormaktstid i kvarteret Paraden

Riksantikvarieämbetet, Avdelningen för arkeologiska undersökningar, UV Öst genomförde under våren 2003 en arkeologisk förundersökning i kvarteret Paraden 8 i Norrköping. Undersökningen föranleddes av planerad nybebyggelse av bostäder.

Norrköping är en av Östergötlands sex medeltida städer. Kvarteret Paraden ligger i den medeltida stadsdelen Dal, vid Motala ström och söder om Gamla Torget. Kunskapen om det äldre Norrköping är idag, ur ett arkeologiskt perspektiv, ytterligt begränsad.

Förundersökningen visade att det inom exploateringsområdet finns mycket välbevarade äldre lämningar, från 1300-talet till mitten av 1600-talet. Lämningsarna utgörs av omfattande och återkommande markberedningar och utfyllnadsarbeten samt lämningar från bostadsmiljöer. Detta är mycket ovanligt i Norrköping.

Inledning

Riksantikvarieämbetet, Avdelningen för arkeologiska undersökningar, UV Öst genomförde under våren 2003 en arkeologisk förundersökning i kvarteret Paraden 8 i Norrköping. Undersökningen föranleddes av planerad nybebyggelse av bostäder. Exploator var Holmenbyggarna i Norrköping.

För fältarbetet svarade arkeologerna Hanna Menander, Helmut Bergold och Pär Karlsson. Rapporten är sammanställd av Pär Karlsson.

Antikvarisk bakgrund

Holmenbyggarna projekterar för bostadsbebyggelse i sydvästra delen av kvarteret Paraden i Norrköping (kv Paraden 8). Exploateringsytan uppgår till cirka 800 m² utmed Dalsgatan och Prästgatan. Ytan nyttjas i dag som delvis grusad och delvis asfalterad parkeringsplats (fig 3).

Norrköping är en av Östergötlands sex medeltida städer och framträder som en juridiskt och funktionellt fullt utvecklad stad i det skriftliga källmaterialet vid 1300-talets mitt. Staden expanderade kraftigt under tidig modern tid. Under stormaktstiden var Norrköping rikets andra stad i storlek (Broberg 1984). Det arkeologiska kunskapsläget för den medeltida och tidigmoderna staden är bristfälligt, även om kunskapsnivån har ökat väsentligt de senaste åren.

Kvarteret Paraden ligger i den från medeltiden kända stadsdelen Dal, vid den idag igenfyllda södra fåran av Motala ström, söder om Gamla Torget, ofta utpekad som stadens äldsta torg. På den markanta höjdryggen öster om kvarteret har en av de två medeltida kyrkorna legat, landsförsamlingens S:t Johannes kyrka. I det äldsta kartmaterialet från Norrköpings innerstad, från år 1640, sammanstrålar två av huvudvägarna in i staden i just detta kvarter. Det aktuella exploateringsområdet ligger, enligt 1640-års karta, delvis i den dåvarande södra strömfåran och delvis *ovanför* den avbildade strandlinjen. De partier av exploateringsområdet som är belägna ovan strandlinjen omfattar såväl äldre tomtmark som gatumark samt möjligen även vad som kan närmast kan beskrivas som ett mindre torg. Allt enligt den nämnda kartan från år 1640 (fig 2).

Enligt Norrköpings kommuns byggnadsinventering från år 1946 saknade de dåvarande byggnaderna inom det aktuella exploateringsområdet källare, vilket gjorde det möjligt att det kunde finnas välbevarade kulturlager från såväl medeltid som efterreformatorisk tid.

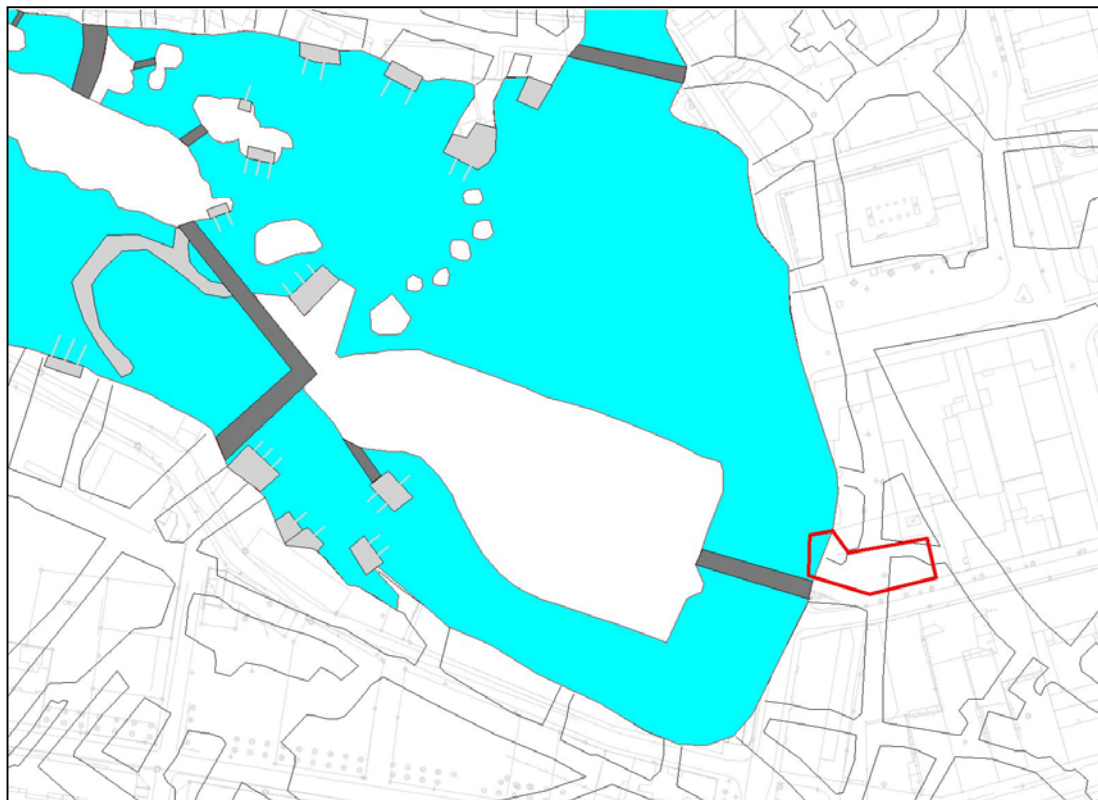

Fig 2. Exploateringsområdets läge i relation till dagens gatunät och till en rektifierad 1640-års karta.

Arkeologiska undersökningar har tidigare utförts i Dalsgatan samt i grannkvarteret Konstantinopel (Zerpe 1996; Lindgren-Hertz 1999; Lindgren-Hertz i manus; Karlsson & Menander i manus). I kvarteret Konstantinopel undersöktes mycket välbevarade bebyggelse lämningar från 1300-talets mitt till cirka 1600. De undersökta kulturlagren var där upp till 1,5 meter tjocka, med den största mäktigheten i den västra, topografiskt lägre liggande delen av kvarteret. Undersökningen är den första och hittills enda i staden där arkeologer haft möjlighet att undersöka medeltida stadsgårdsbebyggelse. Undersökningen möjliggjorde också studier av hur de låglänta, strömnära delarna i kvarteret målmedvetet tagits i anspråk genom successiva, omfattande markberedningar i form av utfyllnader med början från åtminstone 1300-talet (Karlsson & Menander i manus). I Dalsgatan undersöktes liknande strävanden, bland annat i skepnad av en timrad strandskoning, uppförd längs med Motala ström, daterad till andra hälften av 1500-talet eller början av 1600-talet (Zerpe 1996).

Fig 3. Exploateringsområdet från öster. Foto RAÅ UV Öst.

I kvarteret Paraden finns två tidigare kända arkeologiska iakttagelser. I kvarterets nordöstra del mättes en ca fem meter lång sektion upp 1973 (SR 30). I sektionen återfanns kulturlager med kol, lerklining samt trärester, men det redovisades aldrig någon föreslagen datering (Broberg 1984:43). Närvaron av lerklining skulle dock kunna indikera att kulturlagren kan vara från förhistorisk eller tidig medeltid. Sommaren 2000 grävdes det för en elledning från kvarterets södra del, via Prästgatan och genom kvarteret Konstantinopels västra delar. Då schaktet var både smalt och grunt berördes endast moderna fyllnadsmassor. Schaktet kunde således inte ge någon vägledning för tolkningen av eventuella, djupare liggande bevarade äldre kulturlager (Karlsson 2000).

Arkeologisk potential

Kunskapen om det äldre Norrköping är idag, ur ett arkeologiskt perspektiv, ytterligt begränsad. Detta gäller såväl orten som helhet och dess utvecklingsförlopp som för social praxis på hushållsnivå under medel- och tidig modern tid. Endast en handfull problematiserande undersökningar har utförts vilka kan belysa orten under medeltid- och senare tid. Kvarteret Paraden, och det nu aktuella exploateringsområdet, har ett läge i stadslandskapet - vid det sannolikt medeltida torget, vid Motala ström samt i anslutning till två huvudvägar - vilket gör det möjligt att belysa hur detta strandnära parti av staden utnyttjats och omformats i ett långt tidsperspektiv. Resultaten från grannkvarteret Konstantinopel visar dessutom att det med stor sannolikhet kunde antas finnas mäktiga och mycket välbevarade kulturlager även i kvarteret Paraden, en sällsynthet i Norrköping.

Målsättning

Förundersökningen syftade till att med så små ingrepp som möjligt utröna en eventuell existens av äldre bevarade lämningar inom det aktuella exploateringsområdet. I det fall sådana fanns skulle deras omfattning, karaktär och datering klargöras. Därutöver skulle möjligheten att sätta in resultaten i ett relevant kulturhistoriskt sammanhang med utgångspunkt i resultaten från tidigare undersökningar i stadsdelen men också i staden i övrigt, t ex kvarteret Dalkarlen och kvarteret Konstantinopel prövas (Hållans m fl 1999, Karlsson & Menander i manus). Resultaten och tolkningarna skulle därefter och sammanställas i en rapport med syftet kunna utgöra ett underlag för kommande antikvariska bedömningar.

Metod och genomförande

De arkeologiska fältarbetena inleddes med att en arkeolog deltog vid de geologiska provborrningarna. Syftet med detta var att få ett planeringsunderlag vad gäller fr a kulturlagertjocklek inför förundersökningens fältarbetsfas. Två borrhävar med en diameter om ca 6,5 cm togs upp. Utifrån dessa borrhävar var det möjligt att med en grov upplösning erhålla en bild av kulturlagersekvensen. Förutom dessa borrhävar gjordes även tre sk motståndsmätningar. Med hjälp av dessa mätningar var det möjligt att bedöma avståndet från nuvarande markyta ner till orörd undergrund, och därmed kulturlagertjockleken (fig 4).

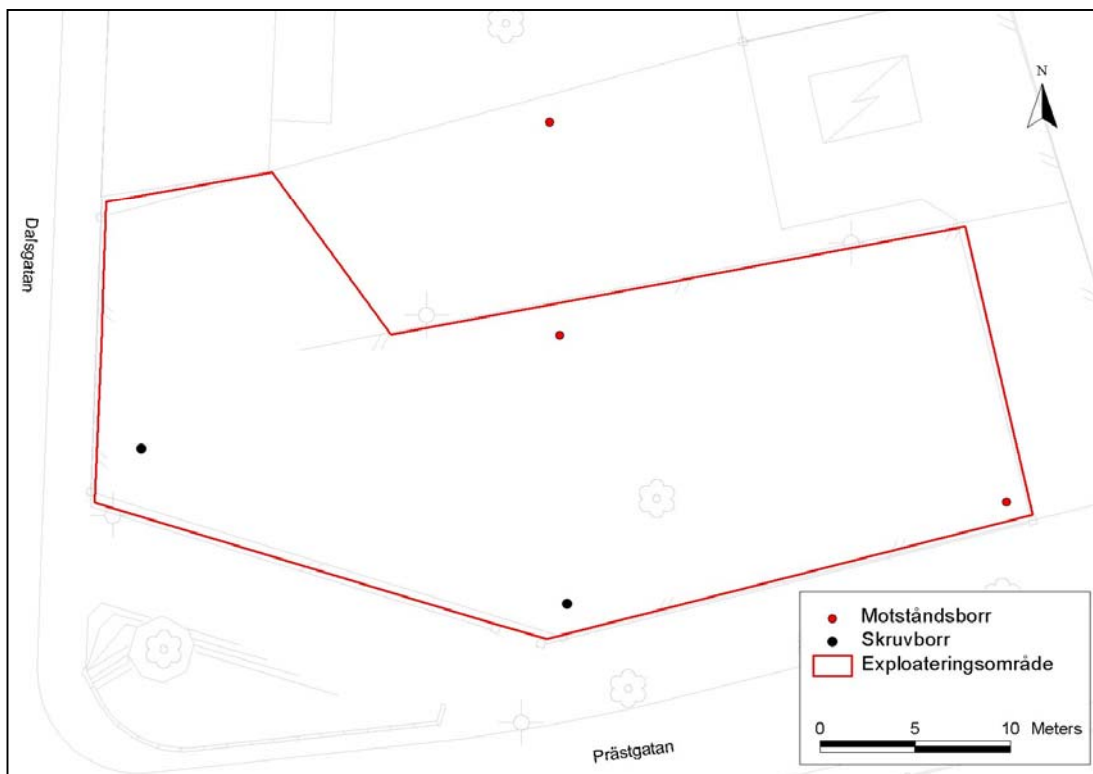

Fig 4. Exploateringsområdet med läget för de geotekniska borrhävarna markerade.

Den där på följande, mer omfattande fasen av fältarbetet innebar att fem schakt togs upp i exploateringsområdets ytterkanter. Schakten grävdes med grävmaskin, ner till bevarade äldre lämningar där sådana fanns. Där äldre lämningar saknades grävdes schakten ner till orörd

undergrund. Två av schakten (schakt 200 & 236, fig 5) grävdes dock ner till orörd undergrund, genom bevarade äldre lager. I schakt 200 var syftet att i ett tidigt skede av förundersökningens fältarbetsfas få kännedom om kulturlagerdjupet och lagrens karaktär, i syfte att utgöra underlag för de fortsatta prioriteringarna. Det omvända förhållandet gällde för schakt 236. Här valde vi pga tidsnöd i förundersökningens slutskede att schakta i stället för att handgräva ner till orörd undergrund.

Fyra mindre ytor undersöktes för hand, från toppen till botten av den bevarade äldre kulturlagersekvensen (fig 6). Dessa ytor gjordes så små som möjligt samt placerades i utkanten av exploateringsområdet för att därigenom göra minsta möjliga skada på fornlämningen oavhängigt en framtida slutundersökning eller ej. Schakten undersöktes för hand metodiskt enligt praxis för slutundersökningar, dvs utifrån en konsekvent tillämpning av en kontextuell undersökningsmetod. Metoden innebär i korthet att samtliga stratigrafiska element (kontexter) undersöks för sig i omvänd stratigrafisk ordning. Kontexterna dokumenteras, undersöks och analyseras i tre dimensioner, där plan prioriteras framför sektion. Samtliga kontexter inordnas i en sk Harris-matris i relation till relativ tid varefter de grupperas i kulturhistoriska och analytiskt meningsbärande storheter (se t ex Larsson & Johansson-Hervén 1998; Karlsson i Hållans m fl 1999; Larsson 2000).

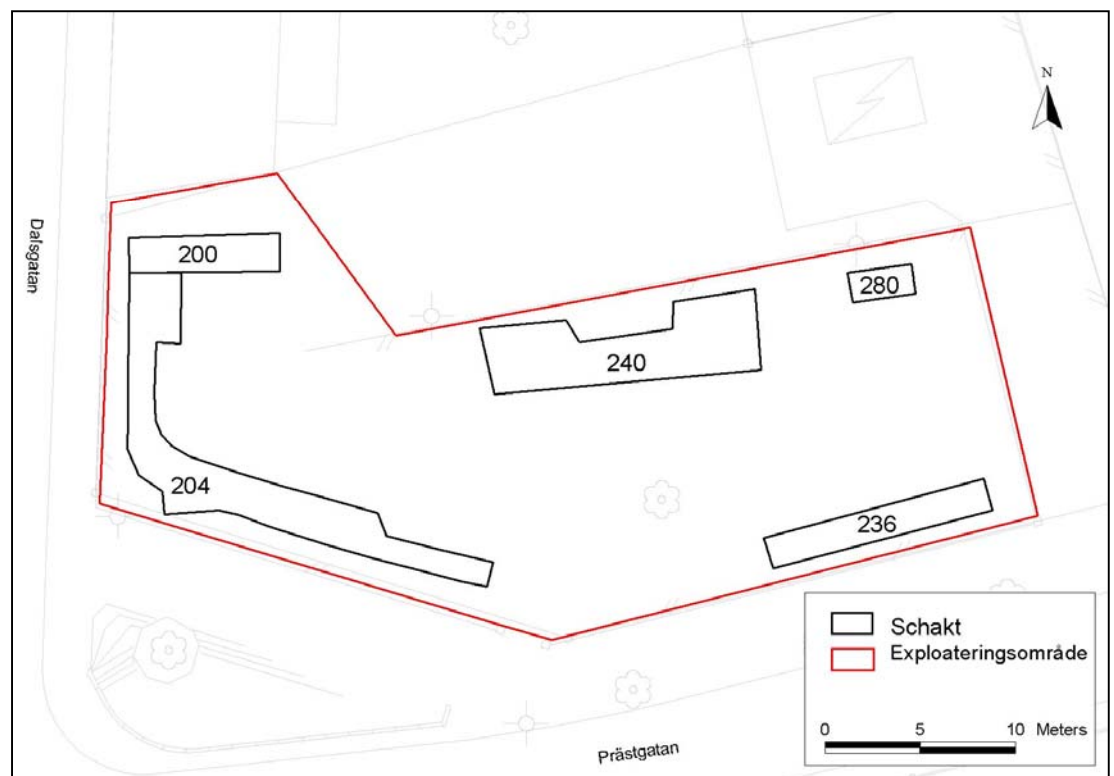

Fig 5. Exploateringsområdet med förundersökningsschakten markerade.

Undersökningsområdet, schakten, handgrävda rutor samt läget för ritade sektioner mättes in digitalt i relation till Norrköpings lokala koordinatnät. Samtliga undersökta kontexter dokumenterades för hand i plan i skala 1:20. Samma skala användas även för sektionssritningarna.

Dateringen av de äldre lämningarna gjordes med hjälp av flera metoder. Den stratigrafiska sekvensen samt tolkningen av densamma utgjorde grunden för dateringarna. De enskilda kontexterna daterades därefter i relation till det eventuella innehållet av daterande artefakter, så som t ex mynt eller för vissa tider typiska keramiktyper. Som komplement till detta nyttjades även 14C-analyser.

Den arkeologiska förundersökningen omfattade även ett besök hos Norrköpings stadsarkiv där allt relevant äldre kartmaterial gicks igenom. I arkivet finns uppgifter om kvarterets rumsliga nyttjande samt ägorättsliga förhållanden de senaste århundradena.

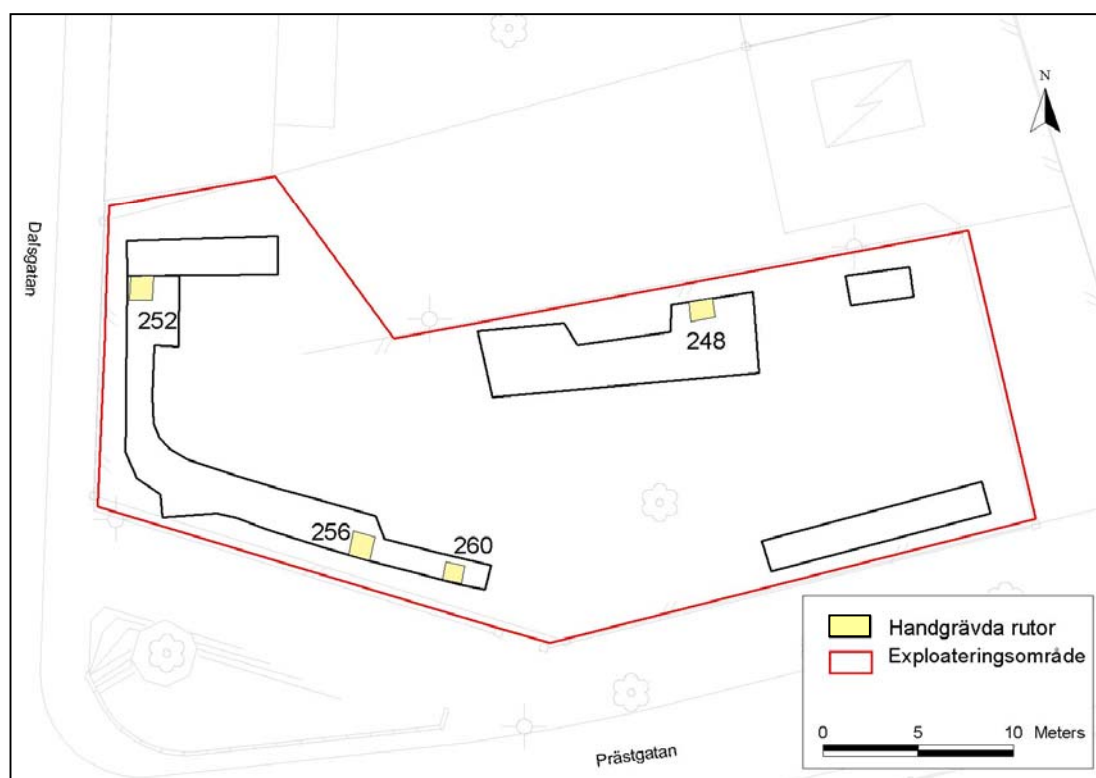

Fig 6. Exploateringsområdet med till orörd undergrund handgrävda rutor markerade.

Resultat

Förundersökningen gav vid handen att det inom det planerade exploateringsområdet finns ett större, sammanhängande parti med mycket välbevarade äldre lämningar (fig 7). Lämningarna representerar ett tidsavsnitt från 1300-talet till mitten av 1600-talet. De utgörs dels av ett markutnyttjande i form av omfattande och återkommande markberedningar och utfyllnadsarbeten, och dels av lämningar från bostadsmiljöer. Detta är i Norrköpingskontext synnerligen ovanligt då senare tiders mycket omfattande markarbeten i princip utplånat alla eventuella spår av Norrköpings medeltida och stormaktstida historia.

Den topografiskt högst liggande delen av exploateringsområdet saknade helt bevarade äldre lämningar (fig 7). Dessa delar av exploateringsområdet kommer inte att beröras i den fortsatta resultatredovisningen.

Dagens exploateringsområde präglas av en markant sluttning ner mot Motala ström i väster. Den ursprungliga topografin har dock varit än mer sluttande (fig 8). Straxt öster om exploateringsområdets mittaxel i nord-sydlig riktning återfanns ett markant fall i den i övrigt relativt jämna sluttningen. Fallets läge sammanfaller väl med gränsen för bevarade äldre lämningar inom exploateringsområdet (fig 7). Samma fall kunde även iakttagas i samband med arkeologiska undersökningar i grannkvarteret Konstantinopel år 2000. Sannolikt representerar detta fall en ursprunglig, brant strandbrink ner mot Motala ström.

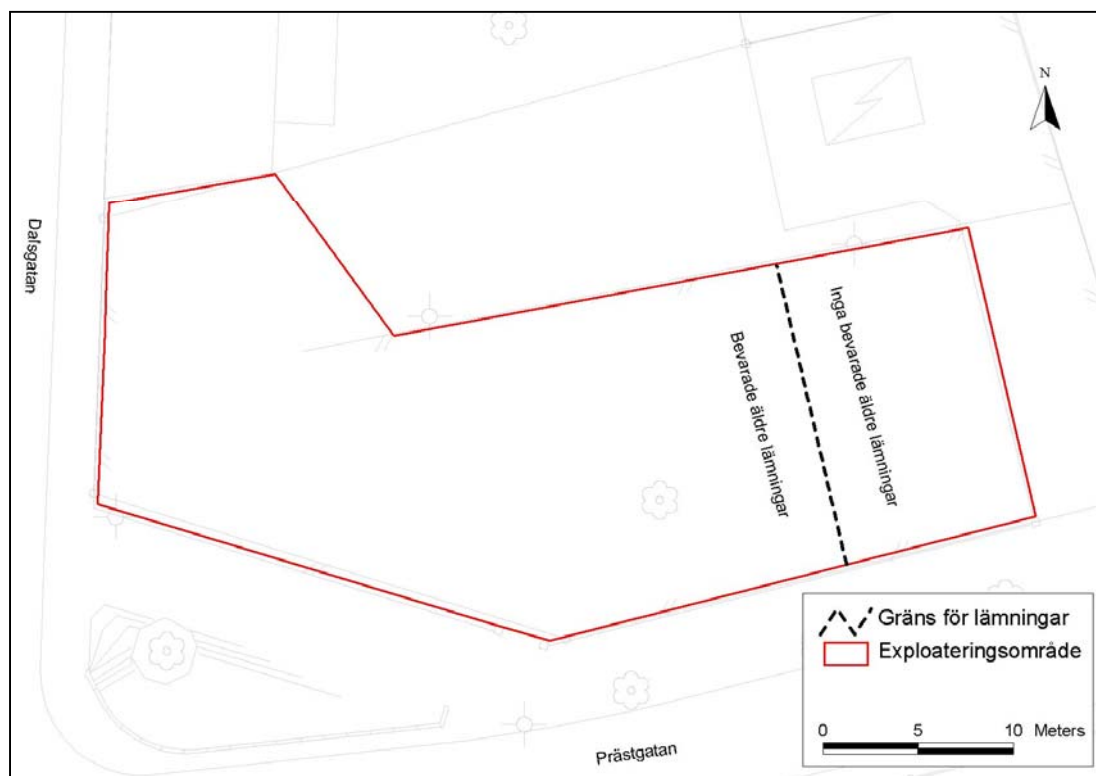

Fig 7. Exploateringsområdet med den ungefärliga gränsen för bevarade äldre lämningar markerad.

Väster om denna strandvall återfanns de äldre bevarade lämningarna. De äldsta, och stratigrafiskt lägst liggande kulturlagren utgjordes av tjocka utfyllnadslager omedelbart nedanför strandvallen. 14C-analysen ger vid handen att människor under 1300-talet tar området i anspråk genom att då påbörja ett utfyllnadsarbete av den södra strömfåran. Det är på dessa utfyllnadslager sedan byggnader uppförs och gårdsplaner anläggs.

En process med återkommande utfyllnadsarbeten och återuppförande av bostadsmiljöer gick att följa i hela den stratigrafiska sekvensen. Processen avspeglar sannolikt mänskliga strävanden att skapa en livsmiljö i omedelbar anslutning till Motala ström. De möjligheter som en närhet till strömmen gav var sannolikt också förknippade med problem orsakade av densamma. I den stratigrafiska sekvensen fanns tydliga spår efter tillfälliga, återkommande översvämningar och efterföljande markarbeten och återuppförande av byggnader och gårdsplaner. Översvämningarna förefaller dock avsevärt avta under 1500-talet för att slutligen inte avsätta några spår i 1600-tals materialet. Den mest sannolika förklaringen till detta upphörande är den mycket omfattande strandskoning utmed Motala ströms östra strand som kunde dokumenteras i samband med arkeologiska arbeten i Dalsgatan (Zerpe 1996).

Strandskoningen utgjordes av träkonstruktioner och omfattande fyllnadsmassor. Delar av just detta påträffades sannolikt också inom det nu aktuella exploateringsområdets västra del.

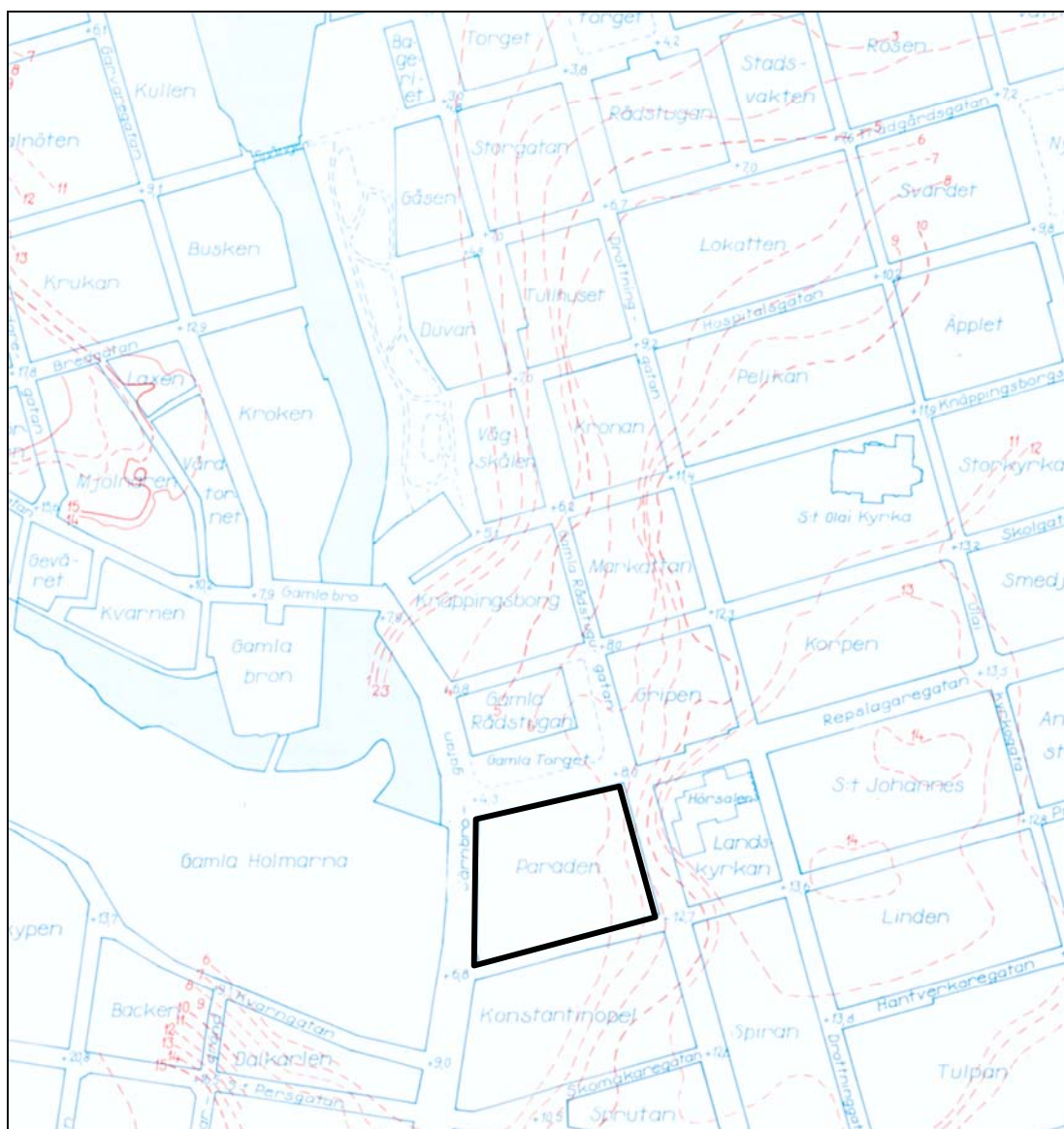

Fig 8. Utsnitt ur *Medeltidsstadens* karta med rekonstruerad botten-topografi. Kv Paraden är markerat.

Sekvensen med äldre lämningar avslutas med spår efter en brand vilken förefaller ha ödelagt hela exploateringsområdet, bl a en byggnad med kalkputsad stenkällare i undersökningsområdets sydvästra hörn (fig 9). Ovan brandhorisonten kunde ett relativt omfattande markberedningslager dokumenteras. Ovan detta brandlager återfanns bara lämningar från 18- och 1900-talen.

Samtliga lämningar under brandhorisonten uppvisade en avvikande orientering relativt dagens gatu- och kvarternät. I brandlagret hittades ett mynt från 1640-talet (fnr 49) samt keramik av 1600-tals typ. Sammantaget talar detta sannolikt för att brandhorisonten och det därpå

följande markberedningsarbetet representerar den historiskt välbelagda stora stadsbranden 1655 och den reglering av gatunätet som genomfördes i samband med återuppbyggnadsarbetena.

Fig 9. Den påträffade stenkällaren från öster. Den igenfyllda nedgången närmast kameran. I bakgrunden det något bredare källarummets norra vägg. Foto RAÄ UV Öst.

De omfattande och välbevarade lämningarna från Norrköpings medeltida och stormaktstida skeden i kvarteret Paraden innebär stora möjligheter att problematisera dels utvecklingsförloppet i detta centrala, strömnära parti av staden, och dels representativiteten hos de sedan tidigare ytterst få arkeologiska materialen från samma tid. Lämningarna i kvarteret möjliggör analyser utifrån så vitt skilda frågeställningar som Norrköpingsortens tillkomst och utveckling, Motala ströms utseende och betydelse i ett långtidsperspektiv till analyser av materiell kultur som utslag av social praxis under medeltid och stormaktstid på hushållsnivå.

Linköping i december 2003

Pär Karlsson

Referenser

- Broberg, B. 1984. *Norrköping. Medeltidsstaden 50*. Rapport. Riksantikvarieämbetet och Statens Historiska Museer. Stockholm.
- Hållans, A-M., Karlsson, P. & Tagesson, G. 1999. *Kvarteret Dalkarlen. Bebyggelse och industri i stormaktstidens Norrköping RAÄ 96, Norrköpings stad och kommun, Östergötland*. Riksantikvarieämbetet. Rapport UV Öst 1999:1. Linköping.
- Karlsson, P. 2000. *Ett elkabelschakt genom kvarteren Paraden och Konstantinopel*. Norrköping stad och kommun. Östergötland. Rapport UV Öst 2000:37. Avdelningen för arkeologiska undersökningar, Riksantikvarieämbetet.
- Karlsson, P. & Menander, H. Arkeologisk undersökning i kv Konstantinopel, Norrköping. I manus.
- Larsson, S. & Johansson-Hervén, C. 1998. Källmaterialsproduktion och förståelsehorisonter i stadsarkeologin. *META* 1998:2.
- Larsson, S. 2000. *Stadens dolda kulturskikt. Lundaarkeologins förutsättningar och förståelsehorisonter uttryckt genom praxis för källmaterialsproduktion 1890-1990*. Archaeologica Lundensia IX. Lund.
- Lindgren-Hertz, L. 1999. *Mellan Landsförsamlingens kyrka och Strömmen. Kv Konstantinopel. Norrköpings stad och kommun, Östergötland*. Riksantikvarieämbetet, Avdelningen för arkeologiska undersökningar. Arkeologisk förundersökning. Rapport UV Öst 1999:4. Linköping.
- Lindgren-Hertz, Arkeologisk förundersökning i samband med schaktningar för fjärrvärme i Norrköping. I manus.
- Zerpe, L. 1996. Arkeologisk undersökning. Dalsgatan. Norrköping. Östergötland. *Riksantikvarieämbetet, RAÄ rapport. UV Uppsala 1996*. Uppsala.

Administrativa uppgifter

- Riksantikvarieämbetets dnr: 422-652-2003.
- Länsstyrelsens dnr: 431-2931-03.
- Projektnummer: 1520470.
- Undersökningstid: 28:e april – 23:e maj 2003.
- Projektgrupp: Hanna Menander, Helmut Bergold, Karin Lindeblad och Pär Karlsson.
- Exploateringsyta: ca 800 kvm.
- Undersökt yta: ca 150 kvm.
- Läge: Ekonomiska kartan, blad 8G 9e, edition Norrköping, x 6496168 y 1522120.
- Fynd: 65 fnr.

Bilagor

Bilaga 1. Schaktbeskrivningar

Schakt 200

Ca 15 kvm stort, ca 3 meter djupt.

Maskinschaktat till orörd undergrund, *genom* bevarade äldre lämningar.

Moderna fyllnadslager ca 1,5 meter ner, därunder ca 1,4 meter äldre kulturlager. Bevarad trähusbebyggelse i toppen och tjocka utfyllnads/avfallslager i botten.

Schakt 204

Ca 60 kvm stort, ca 3,2 meter djupt (i provrutor).

Maskinschaktat ca 1,3 meter djupt, till äldre bevarade lämningar.

I schaktet handgrävdes tre ytor; R 252, R 256, R 260.

Ett brandlager täckte alla äldre lämningar i hela schaktet. Under detta återfanns rester efter byggnader och gårdsplaner från tidigmodern tid, bl a en stenkällare. Under detta brandlager fanns i väster en bevarad sekvens av äldre lämningar om ca 1,4 meter (R 252=Grävyta I), i sydväst ca 1,9 meter (R 256=Grävyta II) och i söder ca 1,3 meter (R 260=Grävyta IV). Lämningarna representerade utfyllnadslager och bebyggelseämningar varvade.

I schaktets sydvästra del påträffades en äldre stenkällare med kalkbruksputsade väggar.

Schakt 236

Ca 20 kvm stort, ca 2,2 meter djupt.

Maskinschaktat till orörd undergrund, *genom* bevarade äldre lämningar.

Moderna fyllnadslager ca 1,7 meter ner, därunder ca 0,5 meter äldre kulturlager. Bevarade brandhorisonter och utfyllnadslager.

I botten av schaktet en äldre strandvall.

Schakt 240

Ca 50 kvm stort, ca 1,8 meter djupt.

Maskinschaktat ca 1,5 meter djupt, till äldre bevarade lämningar.

I schaktet handgrävdes en yta; R 248 (=Grävyta III).

En yngre husgrund i östvästlig riktning hade fördärvat eventuella äldre lämningar, förutom i ett parti i öster. Där påträffades en äldre stenläggning samt kulturlager ca 1,5 meter ner.

Schakt 280

Ca 5 kvm stort, ca 1,5 meter djupt.

Maskinschaktat till orörd undergrund.

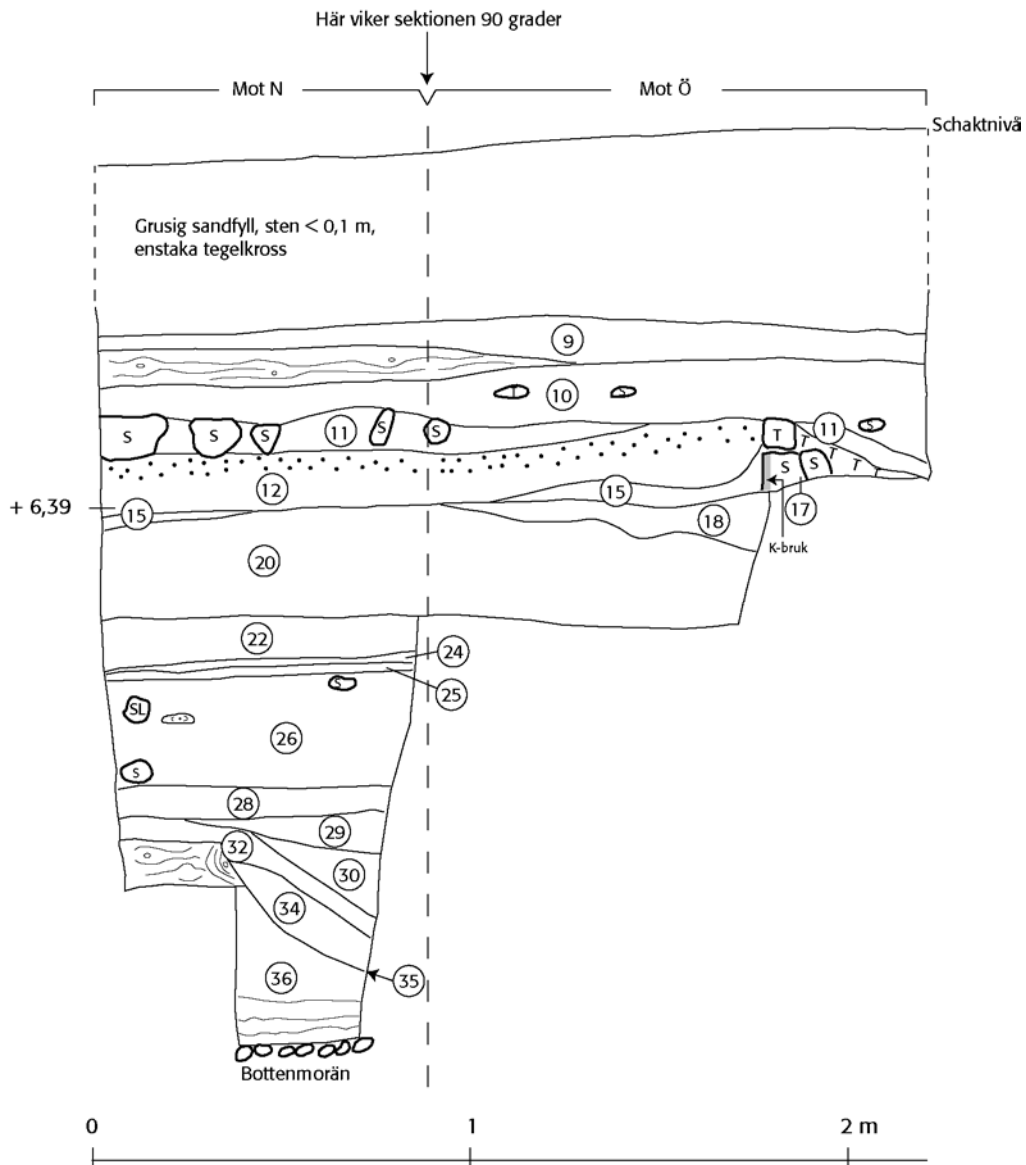
Moderna fyllnadsmassor ner till orörd undergrund.

Bilaga 2. Fynd

Fnr	Kontext	Material	Sakord	Vikt (g)	Antal	Fragmentering	Anmärkning
1	R248:L19	Ben	Ben	135	7	Defekt	
2	R248:L19	Keramik	Kärl	3	1	Fragment	Yrg, vitlera
3	R248:L19	Järn	Föremål	16	1	Defekt	
4	R248:L19	Glas	Fönsterglas	1	1	Fragment	Kant
5	R260:L41	Ben	Ben	51	5	Fragment	
6	R256:L34	Ben	Ben	20	1	Fragment	
7	R256:L32	Ben	Ben	2	4	Fragment	Bränt
8	R256:L12	Keramik	Kärl	3	1	Fragment	Yrg, vitlera
9	R260:L31	Keramik	Kärl	11	1	Fragment	Yrg
10	R260:L31	Glas	Fönsterglas	4	1	Fragment	Kant
11	R260:L31	Keramik	Kärl	1	1	Fragment	Yrg, vitlera
12	R260:L31	Keramik	Kärl	3	1	Fragment	Yrg
13	R260:L31	Järn	Spik	31	2	Intakt	
14	R260:L31	Ben	Ben	18	2	Fragment	
15	R260:L31	Järn	Föremål	14	1	Defekt	
16	R260:L31	Ben	Ben	15	1	Fragment	
17	R260:L31	Bränd lera	Lerklining	2	1	Fragment	Sakord?
18	R260:L27	Glas	Fönsterglas	6	5	Fragment	
19	R260:L27	Glas	Fönsterglas	20	3	Fragment	Smältor
20	R260:L27	Järn	Föremål	41	2	Defekt	
21	R260:L27	CU-leg	Föremål	1	1	Defekt	
22	R256:L26	Ben	Ben	45	3	Fragment	
23	R256:L26	Slagg	Slagg	1100	12	Defekt	Bottenskölla
24	R252:L6	Keramik	Kärl	98	15	Fragment	Yrg
25	R252:L6	Keramik	Kärl	21	2	Fragment	Yrg, vitbrännande
26	R252:L6	Keramik	Kärl	16	1	Fragment	Yrg, vitlera
27	R252:L6	Keramik	Stengods	4	1	Fragment	
28	R252:L6	Järn	Föremål	18	1	Fragment	
29	R256:L15	Järn	Kniv	68	1	Defekt	Hornhandtag
30	R256:L15	Keramik	Kärl	32	5	Fragment	Yrg, Lindblomsgrön glasyr
31	R256:L15	Keramik	Kärl	9	3	Fragment	Yrg, grön glasyr
32	R256:L15	Glas	Fönsterglas	1	2	Fragment	
33	R256:L15	Glas	Kärl	2	6	Fragment	Passglas
34	R252:L6	Keramik	Kärl	55	2	Fragment	Yrg, vitlera
35	R252:L6	Keramik	Kärl	24	2	Fragment	Yrg
36	R252:L6	Keramik	Kärl	46	1	Fragment	Yrg, Föremål?
37	R252:L8	Keramik	Stengods	13	1	Fragment	Bartmann-typ?
38	R252:L5	Keramik	Stengods	12	1	Fragment	Bartmann-typ?
39	R252:L5	Bränd lera	Föremål	1	1	Fragment	Kritpipskaft
40	R252:L5	Keramik	Kärl	13	2	Fragment	Yrg, vitlera
41	R252:L5	Keramik	Kärl	1	1	Fragment	Yrg, vitbrännande med grön glasyr
42	R252:L5	Keramik	Kärl	4	2	Fragment	Yrg
43	R252:L10	Keramik	Kärl	195	1	Fragment	Yrg, Skaft

44	R252:L10	Keramik	Kärl	58	1	Fragment	Yrg, Skaft
45	R260:L37	Slagg	Slagg	148	6	Intakt	
46	R260:L37	Järn	Spik	1	1	Fragment	
47	R260:L37	Ben	Ben	13	7	Fragment	
48	R260:L37	Bränd lera	Tegel	182	1	Fragment	Taktegel
49	R256:L9	Koppar	Mynt	10	1	Intakt	Kristina-mynt?
50	R256:L9	Järn	Föremål	14	1	Defekt	
51	R256:L9	Glas	Fönsterglas	16	6	Fragment	
52	R256:L9	Glas	Fönsterglas	29	6	Fragment	Smälta
53	R256:L11	Keramik	Kärl	12	1	Fragment	Yrg, vitbrännande
54	R256:L18	Keramik	Kärl	31	2	Fragment	Yrg
55	R256:L18	Järn	Spik	56	3	Intakt	
56	R256:L9	CU-leg	Föremål	2	1	Fragment	Ihålig nål
57	R256:L20	Keramik	Kärl	4	1	Fragment	Yrg, vitlera
58	R248:L13	Järn	Föremål	107	1	Defekt	
59	R248:L13	Keramik	Stengods	1	1	Fragment	Westerwald
60	R248:L13	Järn	Spik	26	4	Defekt	
61	R248:L16	Järn	Spik	11	1	Defekt	
62	R248:L16	Ben	Ben	85	2	Fragment	
63	R248:L16	Bränd lera	Tegel	18	1	Fragment	Taktegel?
64	R256:L12	Keramik	Kärl	17	1	Fragment	Yrg
65	R252:L6	Koppar	Mynt	7	1	Intakt	2 öre, Johan III, Borrat hål - hänge

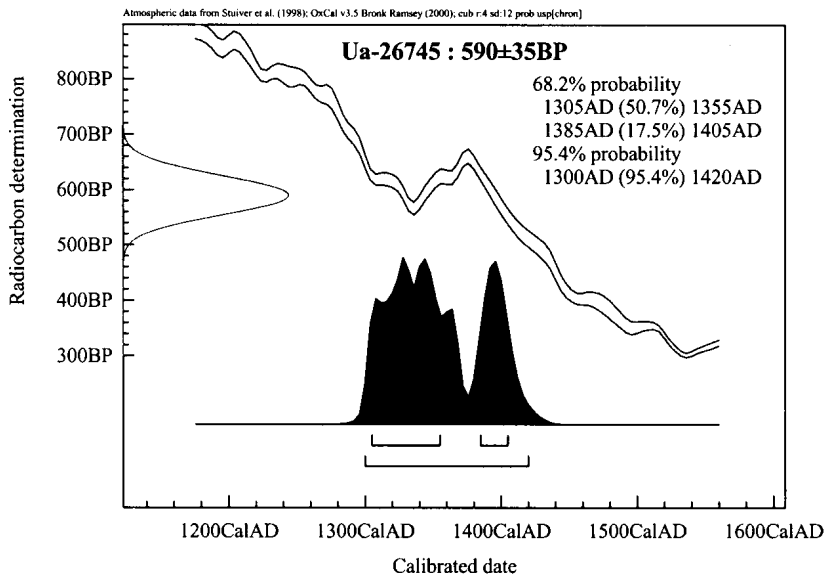
Bilaga 3. Sektion ruta 256 (=Grävyta II)

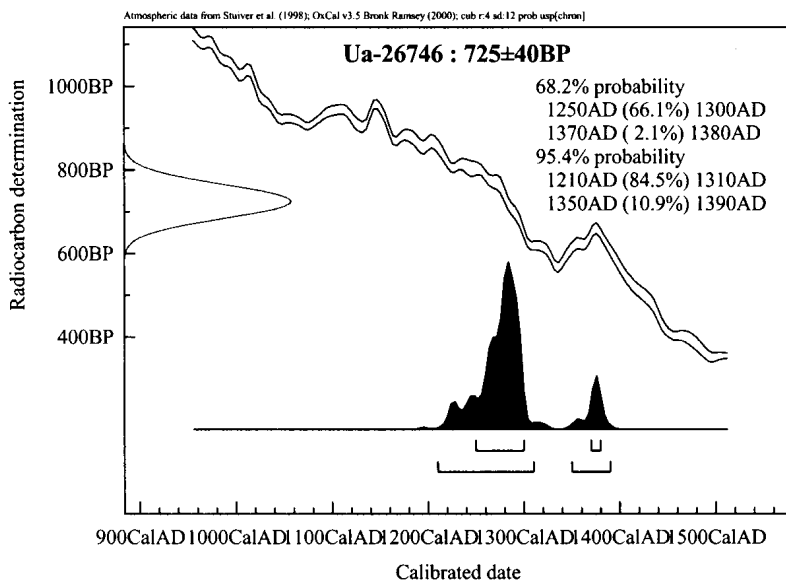
Kontext

9. Rödbränd sotig kolig silt på bräddor med bränd ovansida.
10. Brun grusig humus, enstaka tegelkross och kalkbruk.
11. Grå grusig sand och sten <0,15 m.
12. Gul fin sand, mkt grus och något humös i toppen. Enstaka tegelkross.
15. Grå humös något grusig sand.
17. 2 skift natursten (<0,25 m) och tegel, sammanfogade med kalkbruk.
18. Grå sandig ”smutsig” smetig något grusig silt. Enstaka träkol, tegelkross och kalkbruk.
20. Gul lös grusig sand.
22. Gulgrå något humös och grusig sand. Humus främst i toppen.
24. Grå smetig humös silt.
25. Brunröd mycket kompakt silt.
26. Brun kompakt smetig siltig humus med slagg, träflis, bark och näver.
28. Brungrå smetig kompakt siltig humus.
29. Rödbrun strimmig laminerad något grusig sand.
30. Grå kompakt mycket humös silt.
32. Rödbränd silt med träkol.
34. Brun träflisig något siltig humus.
35. Nedgrävning med mycket tydliga nedgrävningskanter.
36. Ren gul kompakt sand, något lerig mot bottenmoränen. Flera <2 cm ”torviga” linser mot botten.

Bilaga 4. 14C

Träkol i Schakt 204, Ruta 256 (=Grävyta II), Lager 9.

Träkol i Schakt 204, Ruta 256 (=Grävyta II), Lager 32.